

Sygn. akt III KK 237/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy (sprawozdawca)

SSA del. do SN Piotr Mirek

Protokolant Łukasz Biernacki

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Andrzeja Pogorzelskiego
w sprawie T. K.

skazanego z art. 158 § 2 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w
zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 9 stycznia 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 20 stycznia 2014 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w M.

z dnia 18 czerwca 2013 r.,

1. uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do T. K., a nadto na podstawie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. w odniesieniu do P. O. i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G. w postępowaniu odwoławczym;

2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu adw. Ł. R. - Kancelaria Adwokacka w M. kwotę 442,80 zł (czteryście czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy), w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji w sprawie skazanego T. K.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w M., wyrokiem z dnia 18 czerwca 2013 r., uznał T. K. i P. O. za winnych tego, że w dniach 10 – 11 grudnia 2011 r. w M., w mieszkaniu przy ulicy T. 6/4, działając wspólnie i w porozumieniu poprzez uderzanie po całym ciele oraz przypalanie krocza P. F., spowodowali u niego obrażenia ciała w postaci krwiaków okularowych głowy, złamania kości nosa, zniekształcenia nosa, trzech, liniowych otarć naskórka w rzucie kości jarzmowej lewej o długości 3 cm każde, równoległe do siebie, poprzecznych zadrapań naskórka poniżej kości jarzmowej lewej długości 3 cm, krwiaka małżowiny usznej lewej, krwiaka okolicy pachy lewej obu ramion i przedramion, krwiaka okolicy nadrzepkowej prawej oraz w rzucie guzowatości kości piszczelowej prawej, trzech otarć naskórka w ½ długości podudzia lewego, poniżej i powyżej rzepki lewej o średnicy 0,5 – 1 cm każde, licznych krwiaków pośladków bardziej nasilonych po stronie prawej, oparzeń III stopnia skóry podbrzusza schodzące trójkątem w okolice krocza obejmujące pachwiny, prącie oraz górną część moszny, krwiaka przymózgowego, powiększającego systematycznie objętość obejmującego obszar od podstawy do sklepienia mózgu z masywnym obrzękiem prawej półkuli mózgu z zaciśnięciem komory bocznej prawej, z przemieszczeniem struktur CUN w lewo, co wymagało kraniotomii i ewakuacji krwiaka, z następstwem nasilonego, organicznego uszkodzenia mózgu z organicznymi zaburzeniami nastroju i psychozą, które to obrażenia stanowią ciężkie uszkodzenie ciała pod postacią choroby realnie zagrażającej życiu w momencie około urazowym oraz ciężkiego co najmniej długotrwałego kalectwa spowodowanego organicznym uszkodzeniem mózgu, przy czym T. K. zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od 14.08.2001 r. do 14. 09.2001 r. i od 25.06.2006 r. do 19.06.2007 r. i od 23.11.2010 r. do 28.11.2010 r. kary łącznej 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, skazany wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w G. sygn. akt ... 62/04, obejmującym między innymi karę 2 lat pozbawienia wolności

orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w M. w sprawie sygn. akt ... 326/97 za czyn z art. 210 § 1 d.k.k. tj. przestępstwa z art. 158 § 2 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., a w wypadku T. K. nadto w zw. z art. 64 § 1 k.k., i za to na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.k. skazał: 1) T. K. na karę 5 lat pozbawienia wolności; 2) P. O. na karę 3 lat pozbawienia wolności; nadto na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł na rzecz pokrzywdzonego nawiązki w kwocie po 30.000 zł.

Od tego wyroku apelacje wnieśli oskarżeni i ich obrońcy. Obrońca oskarżonego T. K. podniósł m. in. zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego – art. 156 § 1 pkt 2 k.k. oraz art. 158 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w G., wyrokiem z dnia 20 stycznia 2014., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając wszystkie złożone apelacje za oczywiście bezzasadne.

W kasacji od tego wyroku obrońca skazanego T. K. zarzucił:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania mające bezpośredni wpływ na treść orzeczenia w szczególności art. 433 § 1 i 2 w zw. z art. 457 § 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 440 w zw. z art. 438 pkt 1, 2 i 3 k.p.k.
 - a) polegające na nieuwzględnieniu będącego przedmiotem rozpoznania niezależnie od zarzutów apelacji tj. z urzędu zarzutu postawionego w punkcie III 1 apelacji i finalnie:
 - rażące naruszenie prawa materialnego tj. art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zb. z art. 158 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. poprzez wyrażenie poglądu o dopuszczalnej kumulatywnej kwalifikacji przestępstwa ze wskazanych przepisów mimo tego, że czyny zabronione stypizowane we wskazanych przepisach jako sprzecznie polegające na narażeniu i spowodowaniu skutku nie pozostają w realnym zbiegu i niedopuszczalna jest kumulatywna kwalifikacja prawna we wskazanym zakresie zwłaszcza, że skutek i znamię narażenia dotyczy w niniejszym postępowaniu tych samych obrażeń pokrzywdzonego
 - b) poprzez rażące naruszenie przepisów postępowania art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1, 2 i 3 k.p.k. przy rozpoznawaniu zarzutu z pkt IV 1 apelacji polegające na:

- ustaleniu, że nierozstrzygnięcie wniosku dowodowego obrońcy dotyczącego zwolnienia z tajemnicy państwowej odnośnie operacyjnych ustaleń Policji dotyczących zdarzenia, w którym udział zarzuca się oskarżonemu stanowi naruszenie przepisów postępowania jednak nie mający wpływu na treść orzeczenia mimo obiektywnego braku uzasadnienia bierności organu orzekającego w tym zakresie oraz mimo tego, że niezrealizowanie tego wniosku dowodowego uniemożliwiło ustalenie i przeprowadzenie dowodów, z których pochodziły operacyjne ustalenia Policji nie znajdujące uzasadnienia w dowodach obciążających oskarżonego
- c) poprzez rażące naruszenie art. 394 § 2 k.p.k. w zw. z art. 393 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 92 i 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. przy rozpoznawaniu zarzutów z pkt IV 2 i 3 apelacji polegające na:
- uznaniu, że przekonanie Sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną prawa bez ujawnienia wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie mimo tego, że w takiej sytuacji orzekanie przed Sądem obu instancji nastąpiło bez uczynienia wszystkich istotnych okoliczności podstawą wyroku mając bezpośredni wpływ na treść orzeczenia Sądu Okręgowego.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w M.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący zasadnie podniósł, iż Sąd Okręgowy wadliwie rozpoznał podniesiony w apelacji zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego – art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zb. z art. 158 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Istotnie, argumentacja Sądu odwoławczego w odniesieniu do zarzutu apelacji, ograniczała się do stwierdzenia, że „w ocenie Sądu Okręgowego pełną zawartość kryminalną czynu oskarżonego oddaje przyjęcie kumulatywnego zbiegu przepisów art. 158 § 2 k.k. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. Okoliczności sprawy i sposób działania oskarżonych, w tym T.K. (zadawanie bardzo silnych ciosów pięściami m.in. w głowę) jednoznacznie

wskazują, że zamiar (co najmniej ewentualny) T. K. skierowany był na spowodowanie ciężkiego uszkodzenia ciała u pokrzywdzonego”.

Wyrażając tak kategoriyczny pogląd pominął Sąd odwoławczy realia sprawy, poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne oraz uzasadnienie oceny prawnej działania sprawców, zawarte w motywach pisemnych wyroku tego Sądu, co ma istotne znaczenie, zważywszy na kierunek zaskarżenia wyroku. Wyrokowy opis czynu przypisanego obu oskarżonym wskazuje, że Sąd Rejonowy przyjął, iż obaj sprawcy, działając wspólnie i w porozumieniu, spowodowali u pokrzywdzonego ciężkie uszkodzenie ciała, i równocześnie narazili pokrzywdzonego na wystąpienie skutków określonych w art. 156 § 1 k.k. Taki opis czynu wskazuje na kwalifikację z art. 158 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

Tymczasem analiza uzasadnienia Sądu pierwszej instancji w zakresie dokonanych ustaleń faktycznych nie daje podstaw do przyjęcia, aby można było precyzyjnie ustalić, że umyślne działania każdego ze sprawców, ocenione niezależnie od siebie, spowodowały u pokrzywdzonego ciężkie uszkodzenie ciała. Co więcej, argumentacja Sądu Rejonowego w kwestii oceny prawnej czynu sprowadzała się do stwierdzenia, że „... mając na uwadze sposób działania sprawców (bicie, kopanie, podpalanie genitaliów), każdy z nich przewidywał, a co najmniej mógł obiektywnie przewidzieć fakt spowodowania u pokrzywdzonego ciężkiego uszczerbku na zdrowiu”.

Oczywiste jest zatem, że taka ocena strony podmiotowej, posiłkująca się unormowaniem z art. 9 § 3 k.k., wskazuje na kwalifikację z art. 158 § 2 k.k. Strona podmiotowa czynu zabronionego z art. 156 § 1 k.k. charakteryzuje się umyślnością w postaci zamiaru bezpośredniego lub ewentualnego. Pomiędzy zachowaniem sprawcy a wystąpieniem skutku musi zachodzić adekwatny związek przyczynowy. Przepis art. 158 § 2 k.k. określa typ kwalifikowany, znamieniem kwalifikującym jest następstwo czynu – ciężki uszczerbek na zdrowiu. Do określenia znamienia strony podmiotowej tego przestępstwa ma zastosowanie art. 9 § 3 k.k.

W judykaturze i doktrynie jednolicie przyjmuje się, że kumulatywny zbieg z art. 11 § 2 k.k. zachodzi, gdy czyn sprawcy wypełnia znamiona typu umyślnego czynu zabronionego narażenia na niebezpieczeństwo danego dobra oraz znamiona typu nieumyślnego czynu zabronionego naruszenia takiego dobra.

Jeżeli następstwo czynu, o którym mowa w art. 158 § 2 k.k., zostało przez jego bezpośredniego sprawcę spowodowane umyślnie, to nie realizuje on przestępstwa udziału w pobiciu kwalifikowanym przez nieumyślny ciężki uszczerbek na zdrowiu, tylko popełnia przestępstwo określone w art. 156 § 1 k.k. Jeżeli następstwo to przez ustalonego sprawcę spowodowane zostało nieumyślnie, to odpowiada on za typ kwalifikowany udziału w pobiciu.

Oczywiste jest zatem, że wykluczone jest przyjęcie zbiegu kumulatywnego z art. 158 § 2 k.k. i art. 156 § 1 k.k.

Podzielając zasadność argumentacji kasacji w tym zakresie Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w stosunku do T. K., a na zasadzie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 518 § k.p.k. w odniesieniu do P. O., i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G. w postępowaniu odwoławczym.

Pozostałe zarzuty kasacji są bezzasadne w stopniu oczywistym.

Skarżący powtarza zarzuty przedstawione w argumentacji, co do których Sąd Okręgowy należycie ustosunkował się. Kasacja nie zawiera żadnych merytorycznych argumentów, które pozwalałyby na zakwestionowanie stanowiska sądu odwoławczego.